

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

na téma:

**Rozvoj zájmů mládeže do 18 let
(Analýza institucí ve vybraném regionu)**

Zuzana Hrušková

vedoucí práce: PhDr. Miroslav Polišenský, CSc

© 2011 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zuzana Hrušková

obor Provoz a ekonomika

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název tématu: **Rozvoj zájmů mládeže do 18 let (analýza
institucí ve vybraném regionu)**

Struktura bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Literární rešerše
4. Závěr
5. Seznam literatury
6. Přílohy

Rozsah původní zprávy: 30 - 40 stran

Seznam odborné literatury:

- ČÁP, J. (1990) Psychologie mnohostranného vývoje člověka, Praha: SPN, ISBN 80-04-22967-0
GAVORA, P. (2000) Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, ISBN 80-85931-79-6
HENDL, J. (2005) Kvalitativní výzkum. Základní metody a aplikace. Praha: Portál, ISBN 80-7367-040-2
HOFBAUER, B. (2004) Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, ISBN 80-7178-927-5
JŮVA, V., SPOUSTA, V., FUKAČ, J. (1998) Metody a formy výchovy ve volném čase: kultura a umění ve výchově. Brno: MU, ISBN 80-210-1275-7

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2010

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 19.11.2008

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Rozvoj zájmů mládeže do 18 let (Analýza institucí ve vybraném regionu)" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 21. 3. 2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc. za jeho odborné vedení při vypracování bakalářské práce a za poskytnutí veškerých rad a informací, které byly k jejímu vypracování nezbytné. Dále bych ráda poděkovala Mgr. Danielu Kaiserovi a Ing. Janě Sobotové, Ph.D. za jejich pomoc při vypracování analytické části, kdy mi poskytnuli potřebné materiály a informace a za jejich milé a vstřícné jednání. Také bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za podporu a pomoc při psaní této práce.

Rozvoj zájmů mládeže do 18 let (Analýza institucí ve vybraném regionu)

Interest Development of Teenagers (Institution Analysis in a Selected Region)

Souhrn

Volný čas a jeho správné využívání je oblast, která je v současné době stále více diskutovanou problematikou a zvláště pak volný čas dětí a mládeže. Je velice důležité, aby děti trávily volný čas smysluplně a aby to mělo příznivý vliv na jejich budoucí vývoj. V dnešní době mají děti volného času spoustu a většinou jej tráví ve školských zařízeních nebo volnočasových institucích, protože rodiče jsou v práci a nemohou se jim věnovat. Tyto instituce by proto měly správně plnit základní volnočasové funkce a měly by se o tuto problematiku zajímat, aby byla dětem poskytnuta co nejlepší péče.

Bakalářská práce se zabývá především analýzou vybraných volnočasových zařízení a problematikou s tímto tématem souvisejícím. Zkoumány byly dvě instituce, které nabízejí volnočasové aktivity, každá z nich je v práci analyzována zvlášť. Výzkum byl zaměřen na detailní prozkoumání nemovitostí, vybavení, finančních prostředků a personálu, které mají instituce k dispozici a také na volnočasové aktivity, které nabízejí. Získané poznatky jsou shrnuty v závěru práce.

Summary

Free time and its proper usage are ever more discussed problems today, especially concerning children's and teenager's free time. It's very important for children to spend a time usefully in order to their favourable future development. Children have a lot of free time today and spend it mainly at school or free time institutions because their parents are in work and can not take care of them. These institutions, therefore, should fulfil proper basic free time functions and should be interested in this field to provide the best care of children in their free time. This paper deals especially with analysis of the institutions concerning children free time activity and connected problems. Two institutions offering children free time activities are analysed in the paper. Each institution is analysed

separately and research is focused on detailed analysing of their buildings, equipment, funds, staff and free time activities they offer. Conclusions take place at the end of the paper.

Klíčová slova: volný čas, děti a mládež, rodina, škola, vzdělávání, výchova, volnočasové instituce, volnočasová funkce

Keywords: free time, children and youth, family, school, education, upbringing, free time institutions, free time function

Obsah

1.	Úvod	10
2.	Cíl práce a metodika	11
2.1	Cíl práce	11
2.2	Metodika	11
3.	Teoretická část	12
3.1	Proč se vůbec zabývat volným časem?	12
3.2	Volný čas	13
3.3	Význam a funkce volného času	14
3.4	Faktory působící na trávení volného času u dětí a mládeže	15
3.4.1	Sociální podmínky	15
3.4.2	Prostředí, ve kterém děti tráví volný čas	16
3.4.3	Lidé, kteří ovlivňují volný čas dětí	16
3.4.4	Média	17
3.4.5	Postoj jedince	18
3.5	Vztah dětí a mládeže k volnému času	18
3.5.1	Ne všichni mladí lidé mohou volný čas využívat	19
3.5.2	Nezaměstnanost – nežádoucí šíření volného času	19
3.5.3	Někdo volný čas odmítá	20
3.5.4	Někdo volný čas využít neumí	20
3.6	Instituce nabízející volnočasové aktivity	21
3.6.1	Školská zařízení	21
3.6.1.1	Školská zařízení pro zájmové vzdělávání	21
3.6.1.2	Školská výchovná a ubytovací zařízení	22
3.6.1.3	Zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu	22
3.6.2	Neškolní zařízení	23
4.	Analytická část	24
4.1	Cíl	24
4.2	Metoda	24
4.3	Data	25
4.3.1	Spořilov	25
4.3.2	Instituce nabízející volnočasové aktivity na Spořilově	25

4.3.3	Základní škola Jižní IV.	27
4.3.3.1	Historie	27
4.3.3.2	Charakteristika školy.....	28
4.3.3.3	Nemovitosti.....	28
4.3.3.4	Vybavení.....	29
4.3.3.5	Finanční prostředky.....	29
4.3.3.6	Personál	30
4.3.3.7	Volný čas na ZŠ Jižní.....	31
4.3.4	Tělocvičná jednota Sokol Spořilov.....	34
4.3.4.1	Historie	34
4.3.4.2	Charakteristika Tělocvičných jednot Sokol.....	35
4.3.4.3	Nemovitosti.....	36
4.3.4.4	Vybavení.....	36
4.3.4.5	Finanční prostředky.....	36
4.3.4.6	Personál	37
4.3.4.7	Oddíly TJ Sokol a další sokolské akce.....	38
4.4	Diskuze	39
4.5	Výsledky	40
4.6	Závěry	41
5.	Závěr.....	43
6.	Seznam použité literatury	44
	Přílohy	46

1. Úvod

V dnešní uspěchané době je volný čas dětí a mládeže velmi důležitou problematikou, které je třeba věnovat patřičnou pozornost. Jeho význam stále roste a důvodů je mnoho. Již nežijeme v době, kdy hlavní náplní lidského života je práce a lidé jsou nuceni i ve svém volnu v zájmu společnosti trávit svůj volný čas veřejně prospěšnými pracemi a mladí lidé jsou posíláni o prázdninách na nucené brigády. Dnes můžeme se svým volnem nakládat svobodně a podle vlastního uvážení. A právě v této souvislosti vzniká problém, jak správně trávit volný čas.

Způsob, jakým jej využijeme, může mít obrovský vliv na náš vývoj a naši budoucnost. Děti a mladí lidé v dnešní době mají spoustu volného času a rodiče se jim mnohdy nemohou věnovat kvůli náročnému zaměstnání. Je velice důležité, aby děti trávily volný čas smysluplně a aby to mělo příznivý vliv na jejich budoucí vývoj. Právě v dětství se totiž rozhoduje o mnohém, co bude mít vliv na naši budoucnost.

Existuje však mnoho faktorů, které ovlivňují, jak volný čas využíváme. Nejvíce na nás působí rodina a s ní související sociální podmínky, ve kterých žijeme. Také prostředí, kde se děti ve svém volnu pohybují a lidé, se kterými zde přijdou do styku, jsou podstatnými činiteli. V dnešní době rovněž nesmíme opoumenout významný vliv médií, se kterými se setkáváme každý den. Avšak hlavním faktorem je náš postoj jako jedince a s ním spojená právě svobodná volba a vlastní rozhodnutí, jak nejlépe bychom měli volný čas trávit.

Je zřejmé, že nelze eliminovat pouze jeden faktor a zaměřit se jen na něj. Vždy je situace složitější a působí na nás různé kombinace těchto činitelů. Vzdělávací a volnočasové instituce by měly plnit základní volnočasové funkce, mezi které patří i funkce výchovná, a protože zde děti tráví hodně času, mohou mnohé změnit. Je už pouze na jejich rozhodnutí, zda této problematice budou věnovat pozornost.

2. Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je analyzovat dvě vybrané instituce z několika hledisek a posoudit, zda mají dobré předpoklady k tomu, aby dětem nabízely kvalitní volnočasové aktivity. Dílčím cílem je pak zmapovat oblast Spořilov jako celek z hlediska nabídky volnočasových aktivit a posoudit, jestli zde děti a mladiství mají dostatečné vyžití ve svém volnu. Dalším dílčím cílem je vysvětlení základních pojmů týkajících se problematiky volného času.

2.2 Metodika

K vypracování práce bylo použito několik metod. Teoretická část byla sestavena po prostudování odborné literatury. Praktická část práce byla vytvořena především na základě výzkumu v terénu, kdy jsem obě instituce navštívila, abych získala potřebné materiály a setkala se s důležitými lidmi. Další informace byly čerpány z internetových stránek obou institucí.

3. Teoretická část

3.1 Proč se vůbec zabývat volným časem?

Pojem „volný čas“ můžeme nalézt už ve starověkém Řecku, kde se jako první touto problematikou zabýval velký řecký filosof **Aristoteles**. Volný čas označoval slovem „scholé“ a nepovažoval ho za čas nicnedělání a nudy, ale za čas, kdy člověk rozjímá a zabývá se důležitými věcmi – vzděláváním, posloucháním hudby, čtením veršů, setkáním s přáteli a diskutováním, filosofickými úvahami, atd. Vyzdvihován byl ten, kdo se zcela oddával volnému času, manuální práce vykonávali otroci.¹

Naopak ve Středověku je nicnedělání zavržováno a práce je brána jako záslužná a bohu milá činnost. „Práce je jedinou dominantou života a odpočinek může být jen takový, aby byl člověk schopen dále pracovat.“ Tato myšlenka usilovné práce, hromadění bohatství prostřednictvím horečné práce člověka podmíněného spořivostí, pomohla vzniku kapitalismu. „Využíváním strojů práce znásobila lidský pokrok. Ale pracující člověk v 19. století ze života nic neměl, svobodné činnosti a volný čas prakticky neexistovaly.“ Zahálka a nicnedělání bylo zastoupeno ženami a dětmi vyšších vrstev, jejichž manžel usilovně pracoval, aby se ony mohly plně oddávat odpočinku a nechaly o sebe pečovat spoustou služebnictva, které měly k dispozici. Právě v této době, v 19. století a počátkem 20. století, začala vznikat první ucelená díla a značný nárůst zájmu o tuto oblast. Utlumit těžký život pracujících dělníků se snažili utopičtí socialisté, kteří se snažili vyzdvihnout do popředí myšlenku příjemné práce. Mezi nejvýznamnější patřili **Thomas More, Tomaso Campanella, Francis Bacon, Robert Owen a Charles Fourier**.²

V další etapě naopak socialisté považují za vzor člověka, který nepřetržitě pracuje a volný čas je brán jako pouhá součást obnovy lidských sil. „Navíc socialisté považovali za důležitou pouze práci fyzickou. I studium se zkracovalo ve prospěch fyzické práce a vzdělávat se muselo proto, aby se dobře pracovalo. Zjednodušený pohled na práci a volný čas měl za následek i nízkou materiálně technickou úroveň socialistických zemí. Při nízké materiálně technické úrovni je pracovní doba mírou bohatství společnosti a všechn čas jedince je degradován na pouhého dělníka.“³

¹ ŠVIGOVÁ, Milada; *Volný čas a my*; Praha: Svobodné slovo; 1967; první vydání; ISBN 32-013-67; s. 19

² ŠVIGOVÁ, Milada; *Volný čas a my*; Praha: Svobodné slovo; 1967; první vydání; ISBN 32-013-67; s. 22

³ ŠVIGOVÁ, Milada; *Volný čas a my*; Praha: Svobodné slovo; 1967; první vydání; ISBN 32-013-67; s. 31

Volným časem se zabýval také **Karel Marx**, který se odklání od názoru socialistů, kteří vyzdvihují do popředí pouze práci a volný čas nepovažují za důležitý. Zabýval se společenskými důsledky vědeckého pokroku v moderním průmyslu a tedy i problematikou volného času. Podle něj existuje přímá vazba mezi prací a volným časem a jedno nemůže existovat bez druhého. Volný čas vnímá jako čas, kdy se člověk může zdokonalovat ve svých znalostech před nástupem do povolání, tedy je to čas vzdělávání a rozvoje člověka, a to má přímý vliv na produktivitu práce. Avšak nehovoří o volném čase pouze jako o prostoru k zvládnutí vlastní produktivní síly, ale považuje ho za sféru lidské svobody, svobodného rozhodování.⁴

V dnešní době jsou hlavními důvody stále se zvyšujícího zájmu o tuto oblast především zkracování pracovní doby u dospělých, odstraňování pracovní doby u dětí a mladistvých, nárůst volného času ve městech vlivem urbanizace, prodlužování délky života a nárůst počtu let strávených na odpočinku. „Zkracování pracovní doby přeměnilo část lidského života z času nutnosti a podřízenosti v čas vlastní volby a dobrovolné účasti.“ Děti místo práce začaly trávit více času ve školách a stále více rostl význam vzdělávacích institucí jako jednoho z hlavních činitelů v oblasti volného času. V současné době se lidé však snaží svou pracovní dobu rozšiřovat, a to velice významně působí i na děti a mladistvé, kteří stále více času tráví ve školách a zařízeních volného času mimo školu. Význam volného času tak stále více roste, protože je součástí každodenního života a dotýká se každého z nás. Proto je velmi důležité věnovat mu pozornost a především způsobu, jakým jej trávíme, protože to má obrovský vliv na naši budoucnost a především na vývoj dětí.⁵

3.2 Volný čas

Volný čas je čas, kdy člověk vykonává aktivity, které se liší od práce, fyziologických potřeb a od domácích prací.⁶ „Je to čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí.“⁷ Kdy nakládá se svým časem svobodně, pro odpočinek, pro zábavu nebo pro rozvoj své osobnosti. „Volný čas není protikladem k práci, ale zcela samostatnou oblastí každodenního života.“⁸

⁴ ŠVIGOVÁ, Milada; *Volný čas a my*; Praha: Svobodné slovo; 1967; první vydání; ISBN 32-013-67; s. 34

⁵ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 25

⁶ BOUDON, Raymond a kolektiv; *Sociologický slovník*; Olomouc: Univerzita Palackého; první vydání; 2004; ISBN 80-244-0735-3; s. 26

⁷ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 13

⁸ GEIST, Bohumil; *Sociologický slovník*; Praha: Victoria Publishing; 1992; ISBN 80-85605-28-7; s. 53

Volný čas můžeme rozdělit na tři části:

- **produkční čas** – doba, kterou věnujeme práci, potřebné k zajištění nezbytných životních potřeb, ale mimo dobu strávenou v zaměstnání,
- **reprodukční čas** – doba potřebná k regeneraci (spánek, jídlo), k odpočinku a hygieně,
- **vlastní volný čas** – doba, s níž můžeme libovolně nakládat.⁹

U volného času pak můžeme vymezit několik typů:

- zbytek dne, který zůstane po produkčním a reprodukčním času,
- dvoudenní víkend,
- placená dovolená,
- volný čas v důchodu,
- volný čas při nezaměstnanosti.¹⁰

3.3 Význam a funkce volného času

Ve druhé polovině 20. století došlo k výraznému zvětšení zájmu o tuto oblast a v dnešní uspěchané době roste význam volného času ještě výrazněji. Dospělí tráví stále více času v práci, děti jsou tedy po většinu dne odkázány na působení vzdělávacích institucí, institucí volného času, ale i sociálních skupin, ve kterých se pohybují. Také rychlý vývoj vědy způsobuje přibývání volného času. V době, kdy nám informační a komunikační technologie usnadňují a tím i zkracují práci, se stále častěji potýkáme s otázkou, jak správně trávit volný čas, aby byl jeho vliv na náš život pozitivní. Jednak se tedy objevuje problém s nedostatkem volného času tráveného s dětmi ze strany rodičů, ale také stále se zvětšující problém správného využití volného času, který má obrovský vliv na náš budoucí vývoj.¹¹

Mezi hlavní funkce volného času patří relaxace, regenerace, kompenzace, sociální prevence a výchova. Hofbauer ve své knize zmiňuje dva autory, kteří vymezili funkce volného času. A to francouzského sociologa volného času Rogera Sua a německého pedagoga volného času Horsta W. Opaschowskiho.¹²

⁹ GEIST, Bohumil; *Sociologický slovník*; Praha: Victoria Publishing; 1992; ISBN 80-85605-28-7; s. 52

¹⁰ GEIST, Bohumil; *Sociologický slovník*; Praha: Victoria Publishing; 1992; ISBN 80-85605-28-7; s. 52

¹¹ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 14

¹² HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 14

Roger Sue uvádí čtyři funkce volného času:

- **psychosociologickou** (uvolnění, zábava, rozvoj),
- **sociální** (socializace v různých sociálních prostředích, symbolická příslušnost k některé sociální skupině),
- **terapeutickou** (zdravotní a smyslový rozvoj, prevence chorob, zdravý životní styl),
- **ekonomickou** (pozitivní vliv volného času na profesní činnost).¹³

Oproti němu Horst W. Opaschowski považuje za základní funkce:

- **rekreaci** (zotavení a uvolnění),
- **kompensaci** (odstraňování zklamání a frustrací),
- **výchovu a další vzdělávání** (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení),
- **kontemplaci** (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba),
- **komunikaci** (sociální kontakty a partnerství),
- **participaci** (podílení se, účast na vývoji společnosti),
- **integraci** (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů),
- **enkulturaci** (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností).¹⁴

3.4 Faktory působící na trávení volného času u dětí a mládeže

Existuje mnoho faktorů, které se navzájem prolínají. V této kapitole jsou vymezeny ty, které jsou podle mne ty nejdůležitější. Nikdy se nejedná pouze o jeden faktor, který na dítě působí, ale vždy jde o jejich různé kombinace.

3.4.1 Sociální podmínky

Faktorem ovlivňujícím sociální podmínky dítěte je jednoznačně rodina. „Pro většinu dětí je prvotní prostředím volnočasového života a výchovy. Rodina vytváří hmotné podmínky a sociální ochranu, začíná s výchovou a vzděláváním, rozvíjí mezilidské vztahy a klade základy hodnotové orientace.“ Důležité je, o jaký typ rodiny se jedná a jak je rodina velká. Jestli je to rodina úplná nebo rodina, kde figuruje pouze jeden z rodičů. Také je velmi podstatné, jakou práci mají rodiče. Jestli mají dostatečně velký příjem, který stačí

¹³ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 14

¹⁴ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 15

i na pokrytí volnočasových aktivit dítěte, jak velkou část dne tráví v práci a jestli mají na dítě čas. Od příjmu rodičů se odrážejí i materiální podmínky rodiny a místo, kde žijí. Obě tyto skutečnosti opět výrazně působí na dítě a na výběr jeho volnočasových aktivit. Rovněž způsob života rodiny je jedním ze základních faktorů. V současné době klesá trend tradiční rodiny. Děti mnohdy opouštějí rodinu dříve než v minulosti nebo v ní naopak zůstávají i po ukončení studia a dosažení ekonomické samostatnosti. Dalším problémem je i oslabování rodinných vztahů.¹⁵

3.4.2 Prostředí, ve kterém děti tráví volný čas

Dalším důležitým faktorem, který má vliv na volný čas dítěte, je prostředí, ve kterém jej děti tráví. To je velmi různorodé a v zásadě můžeme vymezit školy, školská zařízení a další subjekty zabývající se výchovou ve volném čase (to je více rozebráno v další kapitole), dále domácí prostředí a veřejná prostranství. V domácím prostředí opět hraje podstatnou roli rodina. Je velmi důležité, jestli má dítě doma a v okolí domova vhodné podmínky pro trávení svého volna. To záleží na sociálních podmínkách rodiny a na místě, kde rodina žije. Lepší podmínky má samozřejmě dítě žijící na vesnici, které má přístup k přírodě, než dítě, které vyrůstá uprostřed panelákového sídliště. Do veřejného prostranství můžeme zařadit ulice, parky, hřiště, okolní přírodu, dále pak gastronomické (restaurace), zábavní (diskotéky, herny) a kulturní zařízení (divadla, kina, výstavy). Existuje tedy mnoho míst, kde má dítě možnost se pohybovat ve svém volnu. Samotná místa jsou podstatná, ale rovněž jsou důležití i lidé, kteří s dětmi přijdou na těchto místech do styku.¹⁶

3.4.3 Lidé, kteří ovlivňují volný čas dětí

Jak již bylo naznačeno v předchozím odstavci, na využívání volného času mají kromě místa podstatný vliv také osoby, se kterými je tráven. Nejdůležitějším činitelem je opět rodina. Rodiče a starší sourozenci na dítě působí jako vzor a bude-li tatínek trávit většinu volného času vysedáváním u televize nebo u počítače, lze předpokládat, že to dítě bude považovat za vhodný způsob využití volna. Pokud ale tento svůj čas bude věnovat dítěti a budou společně provozovat nějakou smysluplnou aktivitu, např. čtení knížky, je to určitě

¹⁵ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 56

¹⁶ HÁJEK, B., HOFANUER, B., PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*; Praha: Univerzita Karlova, pedagogická fakulta; 2010; druhé, přepracované vydání; ISBN 978-80-7290-471-6; s. 30

krok správným směrem. Také pedagogové ve školách nebo v ostatních institucích mají obrovský vliv na postoj dítěte k využívání volného času. Pedagogové by toho měli využít. Měli by se zajímat, kde a jak děti volný čas tráví, co je baví a na co mají talent a měli by se snažit je nasměrovat správným směrem. Především by měli dětem poskytovat dostatek informací ohledně možností, jak mohou svůj volný čas využít.

Dalšími lidmi, kteří mohou ovlivňovat volný čas dětí, jsou členové vrstevnických skupin, se kterými daný jedinec tráví převážnou část svého volna. Rodiče jsou často zaměstnaní a děti ve společnosti svých kamarádů tráví většinu volného času. Dítě má potřebu někam patřit, být přijímané a být oblíbené, což se z rodiny přenáší právě na kamarády. Mladí lidé si vytváří různě velké vrstevnické skupiny. Zde mají možnost vyjádřit své osobní pocity, mezi svými vrstevníky, kteří je chápou lépe než rodiče. Postoj jedince je pak těmito skupinami výrazně ovlivňován a je součástí přirozeného procesu osamostatňování dětí od rodičů. Mládež pak pomocí hudby, módy a svého jazyka dává toto osamostatňování dospělým najevo.¹⁷

3.4.4 Média

V dnešní moderní době jsou média součástí každodenního života mladých lidí, a tak se stávají významným faktorem, který je ovlivňuje. Rozhlas, televize, CD a MP3, časopisy, video, počítačové hry jsou dnes nepostradatelné pro každého z nás. S rozšířením médií klesla individualita jedince. Dítě se mnohem raději vžívá do role zpěváka, o kterém se právě dočetlo v nejnovějším čísle jeho oblíbeného časopisu, než vyvíjí úsilí na rozvíjení své identity. Dalším problémem je, že sledováním televize a hraním počítačových her v dnešní době děti tráví až příliš mnoho času. Místo toho, aby samy vyběhly ven do přírody s kamarády, prožívají ve svém pokoji osudy svého oblíbeného herce v seriálu. Mnohé počítačové hry vyvolávají v dětech agresivní chování, protože zkrátka tráví svůj volný čas tím, že střílejí do virtuálních příšer. Tohle všechno zase mohou do jisté míry ovlivnit rodiče a pedagogové, budou-li děti vést správným směrem a dávat jim dobrý příklad.¹⁸

¹⁷ WARD, P., ADAMS, S., LEVERMORE, J.; *Jak se připravovat na práci s mládeží*; Praha: Portál; 1997; první vydání; ISBN 80-7178-044-8; s. 71

¹⁸ WARD, P., ADAMS, S., LEVERMORE, J.; *Jak se připravovat na práci s mládeží*; Praha: Portál; 1997; první vydání; ISBN 80-7178-044-8; s. 78

3.4.5 Postoj jedince

Tato jediná oblast není závislá na okolí a na podmínkách, ve kterých dítě žije, ale na jedinci samotném. V první řadě je určující, o jaký typ člověka se jedná. Jestli jde o člověka aktivního nebo pasivního, jestli je komunikativní a umí se dobře včlenit do sociálních skupin nebo jestli se naopak cítí lépe sám a navazování vztahů s jinými lidmi je pro něj obtížné. Podstatné jsou také hodnoty, které daný jedinec vyznává a které jsou pro něj důležité. Toto může být do jisté míry ovlivněno rodinou, kamarády a dalšími vlivy, ale pořád je nejdůležitějším činitelem člověk sám.

Velmi důležité je i sebepojetí jedince, jeho sebehodnocení. To je ovlivňováno čtyřmi základními prvky:

- **vědomím vlastní morální hodnoty** (potřeba věřit, že je člověk normální a že uznává správné morální hodnoty),
- **znalostí vlastních schopností** (potřeba vědět, že nám něco jde dobře a že jsme v něčem úspěšní),
- **vědomím, že o sobě mohu svobodně rozhodovat** (potřeba vědět, že máme určitou moc a schopnost měnit svůj život),
- **vědomím vlastní celistvosti** (potřeba věřit, že jsme celistvá bytost, že naše názory a pocity tvoří jednoho celého a zdravého člověka).¹⁹

3.5 Vztah dětí a mládeže k volnému času

Kromě již zmiňovaných objektivních podmínek působících na volný čas, je velice důležitý i vztah účastníků volného času k jeho aktivitám a institucím. „Za účastníky pokládáme jak děti a mladé lidi, tak také dospělé organizátory, kteří mezi dětmi nebo mladými lidmi působí jako dobrovolní, externí nebo profesionální pracovníci“. Účastníci volného času jsou tak svými aktivitami navzájem motivováni a obě strany se doplňují. Bohužel ne všichni účastníci volnočasových aktivit mají ideální prostředí pro jejich využívání, podmínky některých účastníků jsou problematické a obtížně řešitelné. Některé z těchto situací jsou v práci blíže rozebrány.²⁰

¹⁹ WARD, P., ADAMS, S., LEVERMORE, J.; *Jak se připravovat na práci s mládeží*; Praha: Portál; 1997; první vydání; ISBN 80-7178-044-8; s. 60

²⁰ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 33

3.5.1 Ne všichni mladí lidé mohou volný čas využívat

Společenská nerovnost mezi jednotlivými regiony se prohlubuje. Tato odlišnost může být způsobena rozdílnými hospodářskými a přírodními podmínkami, konkrétní politickou situací v zemi, náboženským vyznáním, kriminalitou a celkovou nestabilitou státu. Nejhuře jsou na tom rozvojové země, které se často potýkají s nedostatkem potravin a léků, a tedy s neuspokojením základních lidských potřeb, tam tudíž vůbec problém správného využívání volného času považovat za důležitý. „Tyto poměry se bohužel promítají do osudů dětí a mladých lidí a znemožňují jejich zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj. Zdrojem sociálního vylučování znemožňujícího využívat volný čas se staly také netolerance, xenofobie a rasismus. Některé děti jsou již od útlého věku oběťmi prostituce a dětské pornografie, roste počet mladých bezdomovců a také pouličních gangů, které kradou a prodávají drogy. Zhoršující se situace nemalé části dospělé populace, rostoucí životní nejistota a klesající schopnost pokrýt finanční náročnost se promítla také do života rodin a jejich dětí ve volném čase.“ Jako další problém se objevuje předčasný nucený nástup do práce, i když již od 19. století existuje řada politických, legislativních a výchovných opatření, která se snaží tento jev omezovat. I přes tyto snahy jsme pouze na počátku a dá se předpokládat, že než nastane výrazné zlepšení, bude to otázka mnohaletého vývoje.²¹

V současnosti se objevuje i problém nedostatečných prostředků na volný čas. Problém se týká především neúplných rodin, kdy jsou tyto aktivity financovány pouze ze strany jednoho z rodičů a nemají tak dostatek prostředků na uspokojení volnočasových aktivit. A také hodně početných rodin, kdy příjmy zkrátka nestačí pro všechny členy rodiny. V současnosti si proto většina středoškoláků přivydělává na brigádách o prázdninách a většina vysokoškoláků si pravidelně přivydělává při studiu, či dokonce pracuje na poloviční úvazek.²²

3.5.2 Nezaměstnanost – nežádoucí šíření volného času

Velikým problémem současné společnosti, který má za následek nežádoucí rozšíření volného času, je nezaměstnanost. „**Nezaměstnaný je ten, kdo nemá práci, ačkoli je práce schopen, pracovat chce a práci aktivně hledá.**“ Absence práce v lidském životě je

²¹ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 34

²² HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 37

pro člověka tíživým a bolestivým problémem. Především mladí lidé po skončení školy na počátku své kariéry se potýkají s problémem profesního uplatnění. Velmi sporná je například otázka potřeby praxe v oboru a nabytých zkušeností, ale kde a jak je mají čerství absolventi získat, když pro přijetí do zaměstnání po nich právě tyto zkušenosti požadují? „Zásadní řešení spočívá na celkovém uspořádání společnosti, ne úspěšnosti její politiky zaměstnanosti i politiky vůči mladé generaci.“²³

3.5.3 Někdo volný čas odmítá

Někdy se význam práce přeceňuje a volný čas se ruší, protože sami účastníci ho nechtějí. Je to otázka vlastního rozhodnutí jednotlivce, pod tlakem ekonomických a společenských podmínek a profesních ambicí. Přímým důsledkem je pracovní závislost neboli workoholismus. „Workoholismus narušuje přirozený průběh života, potlačuje význam volného času, oslabuje mezilidské vztahy a deformuje hodnotovou orientaci člověka.“²⁴

„U nás se projevuje především nevyužíváním dovolené, vybíráním dovolené po malých částech nebo její náhradní proplácení, ale i např. prací na své zahradě s očekávaným hmotným přínosem nebo úsporou finančních prostředků.“ Tento problém se týká především manažerů a podnikatelů, kteří pod tíhou podnikatelského rizika a odpovědnosti často zůstávají v práci do pozdních večerních hodin. Často si práci nosí i domů, čímž vylučují odpočinek a regeneraci organismu v domácím prostředí, což je jednou ze základních funkcí volného času. „Podcenění volného času mívá pro děti těchto rodičů nežádoucí důsledky.“²⁵

3.5.4 Někdo volný čas využít neumí

Podle výzkumů mají mladí lidé v současnosti po škole velký rozsah volného času, ale mnozí z nich ho neumí správně využít, protože se nedokáží dobře orientovat v nabídkách volnočasových aktivit. V dnešní době existuje široká škála snadno přístupných aktivit s rozsáhlým tématickým okruhem sportovních, uměleckých či zájmových oblastí. „Mladí lidé na tuto nabídku neumějí kladně reagovat a zůstávají u nicnedělání a nudy.“²⁶

²³ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 38

²⁴ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 41

²⁵ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 42

²⁶ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 44

„Výrazem snahy uniknout ze sevření denního stereotypu a nudy se staly různé způsoby chování dětí a mladých lidí. Jedním z nich je sprejerství, specifická součást subkultury současné mládeže, objevující se od 70. let minulého století. Mezery v příležitostech pro volný čas i neschopnost využít stávající nabídku se také projevují nežádoucím až brutálním jednáním dospělých vůči dětem a mladým lidem, ale i mladých příslušníků společnosti vůči dospělým nebo vrstevníkům. Dochází i k zanedbávání, k fyzickému a psychickému zneužívání dětí a mladistvých dospělými. Na druhé straně vzrostl počet mladistvých původců trestných činů. Stoupá rovněž brutalita, vandalismus a agresivita trestných činů.“ Z těchto důvodů se mnozí snaží o snížení hranice trestní odpovědnosti, to ale neřeší podstatu problému. Na prvním místě by měla být prevence těchto nežádoucích jevů vycházející z volnočasových aktivit.²⁷

3.6 Instituce nabízející volnočasové aktivity

Instituce nabízející volnočasové aktivity se člení na školská zařízení a neškolská zařízení.

3.6.1 Školská zařízení

Školská zařízení dále členíme na školská zařízení pro zájmové vzdělávání, školská výchovná a ubytovací zařízení a zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu.

3.6.1.1 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Do této kategorie zařazujeme školní družiny, školní kluby a střediska volného času. „**Školní družiny** jsou většinou součástí základní školy a jsou určeny především žákům I. stupně.“ Školní družiny poskytují dětem zázemí a základní péči během odpoledne, kdy se jim rodiče nemohou věnovat, protože musí být v práci. „**Školní kluby** působí v základní škole a jsou určeny především žákům II. stupně, zde probíhají zájmové aktivity.“ Školní kluby oproti školním družinám poskytují dětem více volnosti, protože děti jsou už starší a samostatnější. Účast ve školních klubech je už samostatným rozhodnutím žáka. Výhodou školních družin a klubů je, že jsou v blízkosti školy a bydliště žáků. Prostředí je jim známé a často se setkávají se stejnými pedagogy, jako během vyučování, a tak mohou být lépe rozvíjeny volnočasové aktivity i přípravy na vyučování. „Ve školních družinách a klubech

²⁷ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 45

probíhají činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové, sebeobslužné, veřejně prospěšné a příprava na vyučování.“ „**Střediska volného času**, tedy domovy dětí a mládeže, jsou určena dětem, žákům, studentům i pedagogickým pracovníkům.“ Nejsou tedy omezena věkově a vždy působí v nějaké oblasti. „Probíhají zde spontánní aktivity i práce s talenty, organizují příležitostné akce a táborové aktivity.“ Střediska volného času, na rozdíl od konkrétní zájmové oblasti, mají široký okruh působení a nabízejí tak spoustu zájmových, rekreačních a výchovně-vzdělávacích činností. Probíhají zde pravidelné, příležitostné i spontánní volnočasové aktivity. Děti se mohou účastnit různých soutěží a zvláštní prostor je zde pro talentované děti.^{28, 29}

3.6.1.2 Školská výchovná a ubytovací zařízení

Sem řadíme domovy mládeže a internáty. „**Domovy mládeže** jsou určeny žákům středních škol a studentům vyšších odborných škol, poskytují ubytování, výchovnou péči a stravování.“ Snaží se vést k účelnému využívání volného času a mohou být buď součástí konkrétní školy, nebo mohou fungovat samostatně a sloužit žákům více škol. Děti zde mají pravidelný denní režim, mají čas na učení, osobní volno i na vycházky. Každá škola si takovéto zařízení vytváří sama a je dáno vnitřními podmínkami a typem školy. Děti jsou zde většinou rozděleny do výchovných skupin a může zde být jmenován vedoucí vychovatel, který vede a hodnotí výchovně-vzdělávací činnost ostatních vychovatelů. „**Internáty** jsou určeny žákům škol se zdravotním postižením a žákům učilišť.“^{30, 31}

3.6.1.3 Zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu

Do této kategorie zařazujeme dětské domovy a diagnostické a výchovné ústavy. **Dětské domovy** zajišťují výchovu a sociální péči dětem od 3 do 18 let, které nemůžou být ze závažných důvodů vychovávány ve vlastní rodině. „K nejčastějším příčinám negativního vlivu rodiny na výchovu dítěte patří neplnění rodičovských povinností, nesprávné výchovné metody, neochota rodičů přijímat kritiku a odbornou pomoc při výchově.“ Dalším problémem může být alkoholismus nebo kriminální chování v rodině. Těžkosti mohou také nastat při rozvodu a novém manželství otce či matky. Také

²⁸ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*; Praha: Univerzita Karlova, pedagogická fakulta; 2010; druhé, přepracované vydání; ISBN 978-80-7290-471-6; s. 30

²⁹ PÁVKOVÁ, J. a kolektiv; *Pedagogika volného času*; Praha: Portál; 2002; třetí vydání; ISBN 80-7178-711-6; s. 111

³⁰ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*; Praha: Univerzita Karlova, pedagogická fakulta; 2010; druhé, přepracované vydání; ISBN 978-80-7290-471-6; s. 50

³¹ PÁVKOVÁ, J. a kolektiv; *Pedagogika volného času*; Praha: Portál; 2002; třetí vydání; ISBN 80-7178-711-6; s. 127

nedostatek času věnovanému dítěti může být příčinou vzniku mnoha problémů. Pokud dítěti nemůže být poskytnuto umístění do náhradní rodinné výchovy, soud rozhodne o ústavní nebo ochranné výchově. **Diagnostický ústav** je zařízení, kam jsou umisťovány děti se závažnými poruchami chování, s kriminálními sklony a po selhání jiných preventivně-výchovných opatření. Zde probíhají činnosti diagnostické, vzdělávací, terapeutické, výchovné, sociální a organizační.^{32, 33}

3.6.2 Neškolní zařízení

Sem patří různé nestátní neziskové organizace, občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadační fondy, církevní právnické osoby, nízkoprahová zařízení. „Do skupiny **nestátních neziskových organizací** zahrnujeme především občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti a nadace a nadační fondy. Pod pojem neziskové organizace lze zahrnout ještě např. rozpočtové a příspěvkové organizace, které jsou ale státními organizacemi, dále politické strany a hnutí, odborové organizace, účelová zařízení církví, veřejnoprávní instituce a některé obchodní společnosti, pokud jsou zakládány k jiným účelům než k podnikání. Pojem neziskové organizace neznamená, že tyto organizace netvoří zisk ze své činnosti, ale že vytvořený zisk se znovu vrací do hlavní činnosti a není rozdělován individuálním vlastníkům společnosti“^{34, 35}

³² HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*; Praha: Univerzita Karlova, pedagogická fakulta; 2010; druhé, přepracované vydání; ISBN 978-80-7290-471-6; s. 50

³³ PÁVKOVÁ, J. a kolektiv; *Pedagogika volného času*; Praha: Portál; 2002; třetí vydání; ISBN 80-7178-711-6; s. 133

³⁴ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*; Praha: Univerzita Karlova, pedagogická fakulta; 2010; druhé, přepracované vydání; ISBN 978-80-7290-471-6; s. 50

³⁵ Neziskové organizace; citováno [10.2.2011]; dostupné na http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/nezisk_organizace.html

4. Analytická část

Ve druhé polovině je věnována pozornost praktické části bakalářské práce. Výzkum je zaměřen na čtvrt' městské části Prahy 4, na historickou oblast Spořilov, kde od malička žiji. Vybrány byly dvě instituce, které byly podrobeny výzkumu. Základní škola Jižní IV., kde jsem získala základní vzdělání a nedaleká Tělocvičná jednota Sokol Spořilov, která byla vybrána jako reprezentant sportovního volnočasového zařízení. Obě instituce spolu navíc vzájemně spolupracují, což moji volbu podpořilo.

4.1 Cíl

Cílem praktické části práce je analyzovat Základní školu Jižní IV. a Tělocvičnou jednotu Sokol Spořilov z několika hledisek a posoudit, zda mají dobré předpoklady k tomu, aby nabízely kvalitní volnočasové aktivity. Výzkum vybraných institucí je zaměřen na detailní prozkoumání nemovitostí, vybavení, finančních prostředků a personálu, které mají zařízení k dispozici, a také na volnočasové aktivity, které nabízejí. Dílčím cílem je pak zmapovat Spořilov jako celek z hlediska nabídky volnočasových aktivit a posoudit, jestli zde děti a mladiství mají dostatečné vyžití ve svém volnu.

4.2 Metoda

Praktická část práce byla vypracována především na základě výzkumu v terénu, kdy jsem obě instituce navštívila, abych získala potřebné materiály a informace. Jednala jsem s ředitelem Základní školy Jižní IV. Mgr. Danielem Kaiserem a s náčelníci TJ Spořilov Ing. Janou Sobotovou, Ph.D., kteří mi ochotně se vším pomáhali, zodpověděli všechny mé dotazy a zkontrolovali vypracované části, aby v práci nebyla chybná data. Tím byla zajištěna přesnost a správnost informací, které jsou v práci uváděny. Dále bylo čerpáno z internetových stránek obou institucí.

Zkoumané instituce jsou hodnoceny zvlášť, protože se jedná o zařízení odlišná a myslím si, že je nemohu mezi sebou porovnávat. Základní škola je zařízení vzdělávací a je zřejmé, že má daleko širší zaměření než Tělocvičná jednota, která je vyloženě instituce volnočasová, orientovaná převážně na sportovní činnosti. Rovněž se liší i finančními možnostmi. Základní škola je příspěvková organizace, která pravidelně dostává finanční prostředky od státu. Sokol je občanské sdružení a od státu nemá pravidelně žádné příjmy. To se odráží i ve finančním ohodnocení personálu. Učitelé ve škole dostávají pravidelně

mzdu, zatímco činovníci v Sokole nejsou nijak finančně ohodnoceni. Působí zde dobrovolně a ve svém volnu.

Proto se domnívám, že by nebylo objektivní, hodnotit tyto instituce formou porovnávání a posoudím tedy jejich předpoklady k poskytování kvalitních volnočasových aktivit odděleně.

4.3 Data

4.3.1 Spořilov

Spořilov je jedno z nejstarších zahradních měst nacházejících se v Praze a má velkou historickou hodnotu – byl prohlášen za památkově chráněnou oblast. Rozhodla se jej postavit Městská spořitelna v roce 1925 na oslavu výročí 25 let od svého založení. Bylo ustanoveno stavební družstvo s názvem „Spořilov“, které mělo výstavbu na starosti a odtud pochází jeho název. V roce 1927 začaly stavební práce a v roce 1929 byl Spořilov dokončen, stavební družstvo bylo zrušeno a domky byly převedeny do soukromého vlastnictví. Během let změnil svou podobu, rozrůstal se a v 60. letech v severovýchodní části bylo vystavěno sídliště, které se v průběhu let také rozšiřovalo. Dnešní Spořilov je tedy v podstatě rozdělen na dvě části – na část s rodinnými domky z první republiky a na část, kterou tvoří sídliště. Někdy bývají tyto dvě části označovány také jako starý a nový Spořilov. Z původně okrajové části Prahy, která vznikla ve 20. letech, se stala atraktivní čtvrť, která je snadno dostupná díky metru, které zde bylo uvedeno do provozu v roce 1980.^{36, 37, 38}

4.3.2 Instituce nabízející volnočasové aktivity na Spořilově

Mimo Základní školu Jižní IV. a TJ Sokol, které jsem si vybrala pro svůj výzkum, se na Spořilově nachází i další instituce nabízející volnočasové aktivity. Kromě ZŠ Jižní IV. se zde nachází ještě jedna základní škola – Základní škola Na Chodovci. Ta je ale na Novém Spořilově v sídlištní části. Dále je zde Základní umělecká škola Dunická, farnost u kostela sv. Anežky České, fotbalový klub ČAFC Praha, který má na Spořilově hřiště nedaleko Hamerského rybníka, basketbalový klub SK BEBA Spořilov, fotbalový klub Plácek Spořilov, sportovní centrum Hamr a tenisový klub TC Spořilov.

³⁶ Spořilov; citováno [10.2.2011]; dostupné na <http://www.sporilov.info/>

³⁷ Spořilov; citováno [10.2.2011]; dostupné na <http://www.prostor-ad.cz/pruvodce/praha/sporilov/historie.htm>

³⁸ HRUŠKA, Jiří; *Vzpomínky*; z rodinných zdrojů; 2008

Základní škola Na Chodovci vznikla v roce 1965 a leží na okraji sídliště Spořilov. Jedná se o úplnou devítiletou školu, která je velice dobře vybavena a nabízí širokou škálu volnočasových aktivit. Škola je dvoustupňová, do prvního stupně patří 1.- 5. ročník a do druhého stupně 6.- 9. ročník. Ke škole patří družina, kam mohou po škole chodit děti prvního stupně. Děti také mohou využívat rozmanité nabídky kroužků, které škola díky dobrému vybavení nabízí. Blízko školy se nachází sportovní areál Hamr, park Třešňovka a sportovní hřiště, které škola také využívá.³⁹

Základní umělecká škola Dunická se nachází na novém Spořilově a nabízí výuku hudební výchovy, taneční výchovy, výtvarné výchovy a literárně dramatické výchovy. Na starém Spořilově má ještě dvě pobočky – na Jižním náměstí, kde se vyučuje hudební výchova a v ulici Boční II., kde se vyučuje hudební a výtvarná výchova.⁴⁰

Kostel sv. Anežky České byl postaven v roce 1935 a nachází se na starém Spořilově na Roztylském náměstí. Farnost patřící ke kostelu nabízí družinu pro děti ve věku 3 - 7 let a výuku náboženství. V kostele také bývala klubovna spořilovských skautů, která zde ale už nefunguje a byla přesunuta na Staré Město.⁴¹

³⁹ Základní škola Na Chodovci; citováno [18.2.2011]; dostupné na <http://www.zsnachodovci.cz/>

⁴⁰ Základní umělecká škola Dunická; citováno [18.2.2011]; dostupné na <http://www.zusdunicka.cz/>

⁴¹ Farnost u kostela sv. Anežky české; citováno [18.2.2011]; dostupné na <http://anezka.ic.cz/>

4.3.3 Základní škola Jižní IV.

4.3.3.1 Historie

Škola začala fungovat v prozatímních prostorách po kancelářích stavebního družstva Spořilov ve školním roce 1928/29, tedy krátce před dokončením Spořilova. Kvůli nedostačujícím provizorním prostorům v kancelářích bývalého stavebního družstva „Spořilov“ byly otevřeny pouze první tři třídy. O rok později škola rozšířila vyučování i pro žáky čtvrtých a pátých tříd. Do roku 1935, kdy se začalo vyučovat v nově postavené budově, kam se vešli všichni žáci, škola využívala různých prostor k vyučování a výuka probíhala i střídavě, aby bylo vzdělání poskytnuto všem dětem. Vyhlášením mobilizace v roce 1938 byla škola zabrána za účelem ubytování vojska, ale o měsíc později byla opět využívána na vyučování. V roce 1939 byl zřízen Protektorát Čechy a Morava a škola byla opět zabrána, tentokrát říšskými vojáky a výuka probíhala střídavě a pouze v prvním patře školy. O měsíc později vojsko školu opustilo. Za okupace byla škola rozdělena na německou a českou část a výuka zde probíhala odděleně, zvláště pro německé děti a zvláště pro české a německý jazyk se stal povinným předmětem. Po osvobození došlo k reorganizaci školy a od roku 1948 bylo zavedeno vyučování ruštiny. Prvně bylo zavedeno vyučování II. stupně, tedy dětí od 11 do 15 let. V roce 1957 došlo ke značným stavebním úpravám – dobudovalo se zázemí školní jídelny a suterénní chodby, tři kabinety a ordinace, položily se základy pro výstavbu skleníku, upravila se školní zahrada, hřiště a na jižní straně pozemku vznikla běžecká dráha. V roce 1960 došlo k dalším změnám a škola byla reorganizována na základní devítiletou školu. O rok později začala výstavba nové budovy a školní jídelny, která byla dokončena v roce 1963, s celou výstavbou pomáhalo Sdružení rodičů a přátel školy. V roce 1977 bylo dokončeno hřiště s asfaltovým povrchem, které však mělo řadu nedostatků, a tak nebylo zkolaudováno. K dalším velkým změnám došlo v roce 1988, kdy byly vybudovány nové šatny, položeno PVC, zrekonstruována spojovací chodba, všechny třídy ve staré budově byly vybaveny novým nábytkem. Po Sametové revoluci se začal povinně vyučovat cizí jazyk – angličtina nebo němčina a byl založen Klub přátel školy jako následnická organizace Sdružení rodičů a

přátel školy. Od roku 1993, kdy byl do funkce ředitele zvolen Daniel Kaiser, je škola systematicky opravována a modernizována.⁴²

4.3.3.2 Charakteristika školy

Základní škola Jižní IV. je úplná, plně organizovaná devítiletá škola, první stupeň tvoří 1. – 5. ročník, druhý stupeň 6. – 9. ročník. Zahrnuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu a její celková kapacita je 690 žáků. Škola vyučuje podle školního vzdělávacího programu „Otevřená škola“, jehož přesné znění naleznete v přílohách. Do školy docházejí žáci převážně ze starého Spořilova, ale po zrušení Základní školy v Choceradské ulici ji navštěvují také děti z nového Spořilova.⁴³

4.3.3.3 Nemovitosti

Základní škola Jižní prošla hodně rekonstrukcemi, po dokončení stavebních prací, které probíhaly v letech 2002 – 2006, dostala škola celistvý plášť a všechny budovy byly sjednoceny ve stejném duchu. Součástí školy je rozsáhlá zahrada, na které se nachází dvě hřiště – velké atletické hřiště, které má víceúčelové využití a nachází se v jižní části školy a hřiště na basketbal a volejbal, které se nachází v horní zahradě vedle pavilonu školní družiny. Součástí zahrady je také amfiteátr, prostory pro pěstitelské práce a dětské hřiště.

Ke škole patří tyto budovy:

- „stará budova“ – zde se nacházejí učebny pro žáky 1.- 4. tříd, školní jídelna, tělocvična, ordinace zubní lékařky, skleník, klubovna, cvičná kuchyňka, učebna pohybové výchovy, kabinet a sborovna,
- „nová budova“ – zde se nacházejí učebny pro žáky 5.- 9. tříd, tělocvična, posilovna a víceúčelový sál, školní knihovna, prostory pro 4 oddělení školní družiny, kabiny, sborovna, pracovna školní psycholožky a speciální pedagožky, kanceláře školy a odborné pracovny (laboratoř, jazyková učebna, hudebna, počítačová učebna, výtvarná dílna, sálek dramatické výchovy, keramická dílna a technická dílna),
- „školička“ – samostatná budova určená pro účely přípravné třídy a dvě oddělení školní družiny.⁴⁴

⁴² KAISER, Daniel; *Školní almanach*; Praha: ZŠ Jižní IV.; 1998

⁴³ Charakteristika školy; citováno [21.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

⁴⁴ Nemovitosti ZŠ Jižní; citováno [14.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

4.3.3.4 Vybavení

Škola je velice dobře materiálně vybavena a neustále dokupuje nové pomůcky, které jsou tak na velmi dobré úrovni. V současné době se snaží rozšiřovat počítačovou síť, aby toto vybavení bylo k dispozici ve všech učebnách. Škola má také k dispozici interaktivní tabule, které rozšiřují možnosti výuky a zvyšují pozornost dětí v hodině. Každá třída v nové budově je tématicky zaměřena a odpovídá tomu její vybavení. V některých třídách pak probíhají kroužky a děti tak mohou vybavení školy využívat i ve svém volnu. Velmi dobře je zařízena učebna hudební výchovy, kde mají děti k dispozici širokou škálu hudebních nástrojů a zapojit se do hry tak mohou všechny děti. Třída je navíc upravena tak, že zde nejsou žádné lavice nebo židle, ale stupňovité sezení jako v amfiteátru a třída tak má prostor i pro výuku taneční výchovy, která je součástí předmětu hudební výchova. Jsou zde specializované třídy na přírodopisné předměty, učebna fyziky a chemie, kde si děti díky náležitému vybavení mohou vyzkoušet různé pokusy, výtvarná třída, počítačová učebna a škola má velice dobře vybavenou knihovnu, do které se neustále dokupují nové knihy.

Škola má dvě tělocvičny, jednu ve staré a jednu v nové budově. Děti mají k dispozici vybavení ke všem kroužkům- sportovní náčiní včetně horolezecké stěny, která se nachází v nové budově, výtvarné potřeby, kuchyňku, keramickou pec, apod. Také školní zahrada je velice dobře vybavena. Je zde osvětlení, prolézací hrad, pískoviště a trampolína, ohniště a dokonce svah na sáňkování. V plánu je také dokončení relaxačního koutu zahrady. Děti zde také mají k dispozici venkovní hřiště na volejbal a basketbal, velké víceúčelové hřiště a amfiteátr.

4.3.3.5 Finanční prostředky

Škola čerpá finance z více zdrojů. „Ze státního rozpočtu prostřednictvím odboru školství Magistrátu hlavního města Prahy čerpá finanční prostředky na největší nákladovou položku – na přímé vzdělávání. Tyto náklady zahrnují mzdové náklady spojené se zákonnými odvody finančních prostředků a ostatní neinvestiční náklady (ONIV). Tyto prostředky každý rok škola zcela vyčerpá. Problémem jsou ale nízké limity na ONIV na jednoho žáka školy, z kterých se pořizují učební pomůcky, mapy, knihy do školní knihovny, slovníky. Vedení školy se proto snaží získat další prostředky z nejrůznějších grantových řízení jak u zřizovatele, tak i na MHMP. Příspěvek od zřizovatele školy je již

několik let stanoven ve srovnatelné výši, jedinou položkou, která byla v roce 2009 přehodnocena, jsou energie. Příspěvek na energie byl nižší, nepokryl náklady, a to se odrazilo v konečném vyúčtování. I přesto zřizovatel nenavýšil prostředky na krytí nákladů na energie. Škola tak musela hledat prostředky jinde a zažádala o navýšení rozpočtu u Odboru finanční správy městské části Prahy 4 (OFS MČ P-4). V předešlých letech byl z rezervního fondu, z dotací, grantů a doplňkové činnosti mimo jiné opraven veškerý nábytek a tabule v učebnách, opraveno hřiště a provedeny úpravy na školní zahradě. “ Městská část tvoří rozpočet školám podle počtu žáků, plochy a spotřeby energie za uplynulý rok. O příspěvek na opravy a větší akce musí škola požádat zvlášť.⁴⁵

Škola se snaží čerpat finanční prostředky kde to jen jde a díky dobrému hospodaření se jí daří. Několikrát se jí podařilo uspět ve výběrových řízeních a získat tak prostředky z nejrůznějších grantů. Také si přivydělává vlastní doplňkovou činností, která zahrnuje pronájem prostorů a prodej obědů ze školní jídelny.

4.3.3.6 Personál

Ve škole učí 53 pedagogů, z toho je 9 mužů, jejich průměrný věk je 42 let a 91% z nich je kvalifikovaných. Škola navíc využívá dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pomocí akreditovaných kurzů vzdělávacích institucí. Učitelé nejvíce navštěvovali kurzy angličtiny pro učitele ZŠ a kurzy interaktivní tabule ve výuce. Škola hledá další možnosti vzdělávání pedagogů vzhledem ke snižujícím se prostředkům na ONIV (ostatní neinvestiční výdaje) ze státního rozpočtu, pedagogové se proto částečně podílejí na úhradě nákladů. Škola se podílí na programu zvyšování jazykové gramotnosti pedagogů, který je financovaný z ESF (Evropský sociální fond).⁴⁶

Kromě učitelů pracují ve škole ještě školní psycholog, školní speciální pedagog a asistenti pedagogů. Kontrolním a poradním orgánem ředitele školy je Školská rada.⁴⁷

V roce 1993 bylo vyhlášeno konkurzní řízení a ředitelem se stal Mgr. Daniel Kaiser, který v této funkci setrval až do současnosti. Pod jeho vedením se škola rozvíjí a vzkvétá, jeho otevřený přístup k novým možnostem a usilovná práce dává škole osobitý charakter. Pro mnohé pedagogy je škola srdeční záležitostí, mnozí zde sami studovali, a tak na mne působí rodinným dojmem a zázemím.

⁴⁵ Finance ZŠ Jižní; citováno [14.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

⁴⁶ Personál ZŠ Jižní; citováno [14.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

⁴⁷ Personál ZŠ Jižní; citováno [21.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

4.3.3.7 Volný čas na ZŠ Jižní

Volný čas na ŽS Jižní mohou děti trávit opravdu rozmanitě. Škola nejen, že sama nabízí spoustu kroužků a volnočasových aktivit, ale také spolupracuje s různými občanskými sdruženími v prostorách školy i mimo ni. Konzultačním orgánem vedení školy, který pořádá akce pro rodiče s dětmi, je Klub přátel školy. Se školou také spolupracuje Centrum turistiky a sportu, 121. PS BOR, který sídlí přímo ve škole, TJ Sokol, se kterým si vzájemně vypomáhají při různých sportovních akcích, SK Masada, která ve škole pořádá kurzy sebeobrany a karate a další různé sportovní činnosti. Také škola spolupracuje s Městskou knihovnou v Praze, která má pobočku na Spořilově, se Základní uměleckou školou v Dunické ulici, která je nedaleko školy, a s mnoha dalšími.⁴⁸

Mimo kroužků, které škola nabízí, zde funguje školní parlament a školní časopis KIWI-magazín, do jehož činnosti se mohou děti zapojit. **Školní časopis KIWI-magazín** je dílem žáků a zaměstnanců školy, jsou zde články, fotografie a kresby, které se týkají reportáží o proběhlých akcích školy. Účast je dobrovolná a na rozdíl od kroužků bezplatná.

Školní parlament tvoří zástupci tříd (3.- 9. třídy) a kapitáni, kteří jsou voleni vždy na půl roku v souvislosti s určitou oblastí. Činnost školního parlamentu totiž souvisí se školní hrou, děti v každém školním roce soutěží v rámci tříd v oblasti sportovních dovedností, vztahu k ekologii, vědění a reprezentaci školy. „O průběhu školní hry rozhoduje nově zvolený parlament.“ Přesná pravidla hry pro každý školní rok jsou počátkem září konkretizována. Pravidla hry pro rok 2009/2010 naleznete v přílohách. Zástupci tříd se scházejí pravidelně jednou za měsíc, organizují různé akce, zajišťují finanční sbírky pro jejich vzdělávání a každý rok jezdí na soustředění, kde si rozdělují úkoly a podílejí se na plánování školního roku. Mimo to se scházejí nepravidelně, podle potřeby ve svém volnu a mohou přizvat ostatní zaměstnance školy.⁴⁹

Škola také každoročně pořádá pravidelné akce, kterých se děti účastní a pomáhají s přípravami. První akcí ve školním roce je **podzimí Jarmark** – je to charitativní akce pořádaná školním parlamentem. Děti vyrábí různé věci, které jsou vhodné jako vánoční dárky, a ty pak na Jarmarku prodávají. Výtěžek z této akce jde na vzdělávání Ugand'ana, kterého je škola patronem, a na další rozvoj odpoledních aktivit – o tom, kam peníze poputují, rozhoduje školní parlament. Součástí této akce je i sběr oblečení pro Diakonii

⁴⁸ Volný čas na ZŠ Jižní; citováno [21.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

⁴⁹ Volný čas na ZŠ Jižní; citováno [21.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

Broumov. Dále mezi ně patří **Vánoční koncert**, ve kterém účinkují jak děti, tak učitelé. Se svými hudebními a dramatickými výstupy se děti pochlubí nejen před spolužáky, ale i před rodiči, protože koncert je veřejný. Přípravy na něj probíhají několik měsíců předem, děti pečou cukroví, nacvičují scénky a vyrábějí kulisy. Další významnou akcí je **Den Země**, který je pořádán v areálu školy ve školní zahradě a nese se v ekologickém duchu. Na této akci se podílí Centrum turistiky a sportu, které společně s nejstaršími dětmi ze školy pořádá program pro mladší spolužáky. Děti se účastní různých soutěží, za které dostávají žetony a ty pak směňují v krámku za věcné ceny s ekologickou tematikou. Nedávno zavedenou pravidelnou akcí se staly také květnové **Zahradní slavnosti**, které se rovněž konají na školní zahradě a hlavním smyslem akce je posílit sousedské vztahy, upozornit na školu, podpořit její image, nalákat nové žáky i jejich rodiče a také zviditelnit řadu institucí a firem, které v okolí působí a se školou spolupracují. Škola je v rámci slavností otevřená, spořilovští i další návštěvníci si mohou školu prohlédnout, žáci zde mají opět vystoupení, kam se na ně mohou rodiče přijít podívat. V červnu na konci školního roku se pořádají **Olympijské hry**, které jsou takovým uzavřením školního roku a rozloučením se s žáky 9. ročníku, kteří školu opouštějí. Třídy mezi sebou soutěží v různých disciplínách a na organizaci se opět podílí Centrum turistiky a sportu a učitelé tělocviku ze ŽŠ Jižní.

4.3.3.7.1 Kroužky

Kroužky probíhající na ŽS Jižní pořádá jednak sama škola, Centrum turistiky a sportu, které se školou spolupracuje a také 4-volnočasová, která ve škole zřídila sportovní centrum. Dvakrát týdně se dětem věnují studenti FTVS a trenéři florbalu a basketbalu. Tyto kroužky navštěvují také děti ze Základní školy Na Chodovci, protože sportovní centrum zřízené 4-volnočasovou je pro celý Spořilov. Centrum turistiky a sportu pořádá kroužky miniházené, volejbalu, badmintonu, fitness, florbalu a horolezectví. Kroužky pořádané ŽŠ Jižní škola vždy otvírá pro konkrétní pololetí, pokud kroužek splní kapacitu alespoň 10 dětí. Poplatek za kroužek bývá v rozmezí 600 – 1000 Kč za pololetí a platí je rodiče. Příspěvky na kroužky škola vede v rámci doplňkové činnosti a používají se na další rozvoj těchto aktivit. Přehled kroužků nabízených ŽŠ Jižní je v následující tabulce.

Tabulka 1: Kroužky nabízené ZŠ Jižní

KROUŽEK	pro koho	KROUŽEK	pro koho
Seminář z češtiny	9. ročník	Volejbal	7.- 9. ročník
Seminář z češtiny	8. ročník	Badminton	4.- 9. ročník
Seminář z češtiny	7. ročník	Fitness	7.- 9. ročník
Seminář z češtiny	6. ročník	Malá kopaná	7.- 9. ročník
Seminář z češtiny	5. ročník	Miniházená	1.- 3. ročník
Seminář z matematiky	9. ročník	Miniházená	4.- 5. ročník
Seminář z matematiky	8. ročník	Florbal	2.- 4. ročník
Seminář z matematiky	7. ročník	Florbal	5.- 9. ročník
Anglický jazyk, cvičení	nespecifikováno	Horolezectví	4.- 5. ročník
Redakční činnosti	nespecifikováno	Horolezectví	6.- 7. ročník
Keramika	nespecifikováno	Horolezectví	veřejnost
Pěstitelství	1.- 4. ročník	Judo	1.- 4. ročník
Hudební kroužek, zpívání	1.- 4. ročník	Mažoretky	nespecifikováno
Vaření	2.- 3. ročník	Šachový kroužek	1.- 9. ročník

Zdroj: Kroužky nabízené ZŠ Jižní; citováno [21.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

4.3.3.7.2 Školní družina

Školní družina je součástí ZŠ Jižní, ale funguje relativně samostatně. Ačkoliv školní družina pracuje podle vlastního vzdělávacího programu, od minulého roku navazuje na vzdělávací program pro základní vzdělávání „Otevřená škola“, podle něhož vyučuje ZŠ Jižní. K dispozici má pavilon školičky ve školní zahradě, kde se nacházejí 2 oddělení, 2 prostory ve staré budově a prostory pro 4 oddělení, které se nacházejí v nové budově školy. Ve školní družině mohou trávit čas děti 1.- 4. tříd. V rámci školní družiny probíhají kroužky, nebo se děti mohou přihlásit na některý kroužek, který je nabízen ve škole a je určen pro mladší žáky. Každý den ve družině probíhá odpolední program, v rámci kterého je dětem nabízena zájmová činnost. Mohou se přihlásit na kroužky flétny, plavání, pěstitelství, zpívání s kytarou, sportovních her, vaření a na kroužek šikovné ruce. Mimo to každé úterní odpoledne paní vychovatelky připravují pro děti nějaký kulturní program, v rámci kterého mohou děti navštívit různé sportovní, vzdělávací nebo kulturní akce. I o některých víkendech školní družina pořádá program pro děti, jako např. karneval, návštěvu divadel, tvořivé dílny, apod. V rámci školní družiny tak děti mohou svůj volný čas

využívat velice rozmanitě, což je zvláště v mladším věku důležité a jistě to má i pozitivní vliv na rodiče, kteří si mohou po těžkém pracovním dni odpočinout.⁵⁰

4.3.3.7.3 121. PS BOR – Bratrstvo Opravdových Rytířů

Bratrstvo Opravdových Rytířů je školní klub, který má klubovnu ve Staré budově na ŽS Jižní a provozuje schůzkovou a tábornickou činnost. Děti, které jsou členy klubu, se schází pravidelně jednou týdně a zabývají se aktivitou spojenou se zaměřením skupiny. V BORu fungují dva oddíly. „K výhodám členství v těchto oddílech patří možnost využívání sportovního a turistického vybavení BORu, sportovního areálu Základní školy Jižní a sleva na letní tábor v Líšnici.“ BOR především pořádá nejrůznější akce pro děti, mezi nejvýznamnější patří letní tábor v Líšnici v Orlických horách, jarní prázdniny, kdy BOR pořádá lyžařské kurzy a také organizuje všemožné výpravy pro členy klubu. Partnery školního klubu jsou samozřejmě ŽŠ Jižní, občanské sdružení Pionýr a obec Líšnice, kde se koná letní tábor. Většina vedoucích BORu i dětí, které jsou jeho členy, ZŠ Jižní navštěvovala či stále navštěvuje. „Samotný ředitel školy, Mgr. Daniel Kaiser, je jedním ze zakládajících členů BORu. Tábor vzniká i díky dotacím Evropské Unie a Magistrátu Hlavního Města Prahy. Proto se daří držet finanční spoluúčasť rodičů táborníků na minimální možné hranici, aniž by kvůli tomu utrpěla kvalita tábora.“⁵¹

4.3.4 Tělocvičná jednota Sokol Spořilov

4.3.4.1 Historie

Sokol vznikl jako první tělocvičná organizace v Rakousko-Uhersku v roce 1862 a je jednou z nejstarších tělovýchovných organizací na světě. U jeho zrodu stál Miroslav Tyrš a Jindřich Fügner. První sokolský prapor namaloval Josef Mánes. Od počátku svého působení byl Sokol vlastenecky zaměřen a povzbuzoval národní sebevědomí, což bylo pod nadvládou Rakousko-Uherska pro všechny Čechy nesmírně důležité. „Likvidace Sokola nastala třikrát. Stal se nepohodlným pro všechny totalitní režimy našich dějin. Poprvé byl zakázán za války v roce 1915, podruhé jej krutě rozprášili nacisté v roce 1941 a potřetí jej pohltila "sjednocená tělovýchova" po roce 1948. Snahy o obnovu Sokola v roce 1968

⁵⁰ Školní družina; citováno [22.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>

⁵¹ 121. PS BOR; citováno [23.2.2011]; dostupné na <http://www.skupinabor.cz/index.php?clanek=uvod>

udusila normalizace a teprve v lednu 1990 byl vzkříšen - již počtvrté - k novému životu.“ Mezi nejvýznamnější členy Sokola patřili Tomáš G. Masaryk a Edvard Beneš.⁵²

Spořilovská tělocvičná jednota Sokol vznikla v roce 1927, tedy ještě před dokončením Spořilova a nachází se na starém Spořilově. Původně k jeho účelu sloužila dřevěná tělocvična, v roce 1933 byla postavena nová zděná sokolovna. Sokol také dokoupil pozemek vedle budovy a postavil na něm letní cvičiště. „V době okupace po roce 1939 skončilo spoustu spořilovských sokolů v nacistických žalářích a řada z nich položila život v Pražském povstání. Po roce 1948 se stalo sokolské hnutí nepohodlné, v roce 1952 došlo ke zrušení Sokola.“ Spořilovský Sokol však pokračoval ve své činnosti pod jiným názvem. Po Sametové revoluci došlo k jeho úplnému obnovení a pokračuje ve své činnosti stejně intenzivně jako v minulosti. Má obrovskou tradici, Spořilovští Sokol nepřestali navštěvovat po celou dobu jeho existence a díky usilovné práci sokolského výboru tomu tak bude jistě i v budoucnu.⁵³

4.3.4.2 Charakteristika Tělocvičných jednot Sokol

Česká obec sokolská je jedním z nejpočetnějších občanských sdružení v České republice. „Jeho téměř 190 000 členů se dobrovolně věnuje sportům, pohybovým aktivitám v oddílech sokolské všestrannosti a kulturní činnosti, především ve folklórních a loutkářských souborech.“ Jednotlivé tělocvičné jednoty v České republice jsou sdruženy do 42 sokolských žup, které mají územní charakter a jsou vždy na území jednoho kraje. Jednotlivé župy si pak volí krajského zmocněnce, který jedná s krajskými úřady a dalšími subjekty a zajišťuje koordinaci a spolupráci s ostatními župami. „Nejvyšším orgánem je sjezd ČOS, který se koná jednou za tři roky. Dvakrát do roka zasedá výbor ČOS, který schvaluje zásadní materiály (rozpočet, výsledky hospodaření, apod.). Česká obec sokolská je členem Světového svazu sokolstva společně se sokolskými organizacemi v Evropě, Americe i Austrálii.“⁵⁴

„Posláním a cílem ČOS je zvyšovat tělesnou zdatnost svých členů, vychovávat je k čestnému jednání v životě soukromém i veřejném, k národnostní, rasové a náboženské snášenlivosti, k demokracii a humanismu, k osobní skromnosti a ukázněnosti, k lásce k

⁵² Sokol; citováno [3.3.2011]; dostupné na <http://sokol.eu/>

⁵³ SOBOTOVÁ, J., PRCHLÍK, V.; *Sokol Spořilov – brožura*; Praha: Tělocvičná jednota Sokol Spořilov – Roztyly; 2005

⁵⁴ Sokol; citováno [3.3.2011]; dostupné na <http://sokol.eu/>

rodné zemi a úctě k duchovnímu dědictví našeho národa, přičemž vychází z odkazu Miroslava Tyrše a Jindřicha Fügnera.“⁵⁵

4.3.4.3 Nemovitosti

Sokolu Spořilov patří jedna budova, ve které se nachází tělocvična (sál), sklady na nářadí a náčiní, šatny se sprchami, toalety, malá kuchyňka a klubovna, která slouží také jako kanceláře výboru tělocvičné jednoty. K Tělocvičné jednotě patří také venkovní hřiště s umělým povrchem, kde probíhají cvičební hodiny a konají se zde akce pořádané Sokolem, např. Dětské dny. Hřiště lze využívat rozmanitě, k míčovým hrám a dalším sportům, jediné, co zde nelze provozovat, je jízda na kolečkových bruslích.

4.3.4.4 Vybavení

Sokol má k dispozici širokou škálu sportovního náčiní – gymnastické nářadí všeho druhu, lana a tyče na šplh, horolezecká stěna. Dále pak spoustu tradičního (např. míče, švihadla, overbaly, gymnastické stuhy, apod.) i netradičního nářadí (např. padák, PET lahve a víčka, tunel, apod.). Všechny oddíly, které v Sokole fungují, mají dostatek nářadí pro dané sportovní aktivity. Některé nářadí už je bohužel starší, ale je udržováno v dobrém stavu. Také se dokupují nářadí nová, Sokol se pyšní především krásným novým gymnastickým kobercem a můstkem. Tělocvična v Sokole byla dvakrát vyplavena, po vyplavení spodní vodou došlo k její částečné rekonstrukci a po havárii veřejného rozvodu vody v roce 2010 byla tělocvična vybavena krásnou novou podlahou. Pojišťovna sice celou rekonstrukci uhradila a tělocvična byla díky haváriím zrekonstruována, ale jen díky usilovné práci členů výboru mohly děti už tři měsíce po havárii v tělocvičně opět cvičit. Dále má Sokol k dispozici kuchyňku, vybavenou lednicí, mrazákem a nádobím, které využívá při pořádání akcí. Samozřejmě má veškeré vybavení potřebné k údržbě – sekačku na trávu, zahradní náčiní, žebříky, náčiní na úklid, apod. Takže lze říci, že Sokol má vybavení na velmi dobré úrovni.

4.3.4.5 Finanční prostředky

Sokol získává finance z více zdrojů. První pochází od členů Sokola, kteří si ročně platí tzv. členskou známku. Tato částka není vysoká, děti nad 15 let a dospělí platí 300 Kč/rok,

⁵⁵ Sokol; citováno [3.3.2011]; dostupné na <http://sokol.eu/>

děti do 15 let a senioři 100 Kč/rok. Část jde na ústředí Sokola – na zdravotní pojištění, na pojištění budov, na odpovědnost cvičitelů a část zůstává v Sokole na Spořilově.

Dalším příjmem jsou tzv. oddílové příspěvky, což je v podstatě cena za jednotlivý kroužek. Výši těchto příspěvků si stanovuje každá jednota sama a z těchto příjmů se uhrazuje provoz – energie, údržba, uklízečka, apod. a pokud zbydou finance, Sokol je použije na nákup nového vybavení. Děti platí 600 Kč/půl roku.

Také může čerpat finanční prostředky z různých grantů od Magistrátu hlavního města Prahy na údržbu a energie, od České obce sokolské (ČOS) na vzdělávání a vybavení a od mnoha dalších včetně Ministerstva školství. Nevýhodou je složité a časově náročné papírování související s poskytováním grantů. Ale i když zde činovníci Sokola působí dobrovolně a ve svém volnu, snaží se z těchto zdrojů získat co nejvíce peněz. Sokol také získává finanční prostředky z pořádaných veřejných akcí, kde vybírá vstupné. Pro děti, které vystupují, i pro dospělé, kteří přijdou pomoci s přípravami, je vstup samozřejmě zdarma. Dále Sokol získává peníze pronájmem sálu nebo venkovního hřiště.

Oproti základní škole, kde jsou největší nákladovou položkou mzdy, Sokol nejvíce finančních prostředků vynaloží na svůj provoz – na energie a údržbu sportovního náčiní, které je navíc třeba pravidelně podrobovat kontrole. Cvičitelé totiž nejsou finančně ohodnoceni – působí zde dobrovolně ve svém volnu. Jedinou placenou osobou v Sokole je paní uklízečka. Sokol sice nemá peněz nazbyt, ale nehospodaří ve ztrátě a veškeré získané peníze jdou na zkvalitnění volného času dětí.

4.3.4.6 Personál

Personál se skládá z cvičitelského sboru, z výboru tělocvičné jednoty a z kontrolní komise tělocvičné jednoty. Výbor tělocvičné jednoty se schází jednou za měsíc a stará se o technický stav budovy a o finance. V Sokole působí 24 cvičitelů různých věkových kategorií. Všichni jsou kvalifikovaní, protože je to povinné. Bez příslušné kvalifikace by nemohli na děti dohlížet a cvičit s nimi. První skupinou, která pracuje s dětmi, jsou tzv. pomahatelé – jsou to děti ve věku 15 – 18 let, kteří nemají právní zodpovědnost. Musí však mít absolvovaný kurz cvičitele 4. třídy (tedy nejnižší možnou kvalifikaci) a pak mohou pomáhat při vedení hodin. Všichni dospělí cvičitelé pak musí mít kurz cvičitele 3. třídy, který absolvují během dvou víkendů a následně pak musí splnit zkoušky z pedagogiky, anatomie, první pomoci, historie Sokola, organizace Sokola, tvorby cvičební jednotky,

základů záchrany a dopomoci při cvičení na náradí, míčových a pohybových hrách apod. Dále mají možnost cvičitelé vystudovat nějakou specializaci (např. cvičení rodičů a dětí a předškolních dětí, aerobic, apod.). Dobrovolně pak mohou cvičitelé absolvovat školení cvičitele 2. třídy (8 víkendů a složení zkoušek) a cvičitele 1. třídy (dvouleté studium na FTVS). Všichni cvičitelé se musí pravidelně doškolovat a jednou za 5 let dokládat potvrzení o absolvování předepsaného počtu hodin doškolovacích akcí, aby jim byl prodloužen cvičitelský průkaz. Cvičitelé zde působí dobrovolně a rádi, Sokol je zkrátka součástí jejich života a srdeční záležitostí. Od toho se odráží i kvalita personálu, dětem je věnována náležitá pozornost a zdejší vztahy časem přerůstají v dlouholetá přátelství.

4.3.4.7 Oddíly TJ Sokol a další sokolské akce

V Sokole existují různé oddíly, dalo by se říci, že fungují jako kroužky – konají se pravidelně každý týden a mají své zaměření. Je zde oddíl basketbalu, horolezeckého cvičení, nohejbalu, sálové kopané, odbíjené, košíkové, oddíl předškolních dětí, rodičů a batolat, rodičů a dětí, oddíl žáků, žákyní a žen. Dále oddíl kondičního cvičení pro ženy, cvičení pro muže a zdravotního cvičení. Sokol tedy nabízí široké spektrum sportovních aktivit pro děti i rodiče.

Mimo pravidelných cvičebních hodin Sokol pořádá spoustu tradičních i jednorázových akcí. Organizuje jednodenní lyžařské zájezdy, kterých se mohou zúčastnit i děti, které nejsou členy Sokola. Každý rok pořádá letní tábor pro rodiče a děti, který je vždy na nějaké téma. Sokol mění místa, kde se tábor pořádá, aby to pro rodiče i děti bylo zajímavé a neokoukané. Tato akce je ale pouze pro členy Sokola.

Dle mého názoru mezi nejvýznamnější akce patří tradiční **Sokolské Šibřinky**, což je veřejná akce. Pro děti je připravený zábavný program s maškarním bálem, spousty her a tombola, večer je pak připraven program pro dospělé. Další významnou akcí jsou **Adventní světylka**, což je tradiční lampionový průvod, kdy se vychází za tmy do ulic Spořilova s rozsvícenými lampiony. Sokol pravidelně pořádá **Mikulášskou besídku** pro děti, což je také veřejná akce. Pro děti bývá připravený program s písničkami a cvičením, žáci Sokola zde mají vystoupení a samozřejmě přichází Mikuláš rozdat dárky. Večer je připraven program pro dospělé. Mezi další pravidelně pořádané akce patří **Kolečková brusle**, což jsou závody dětí na kolečkách – hlavně na bruslích, ale jsou povoleny i jiná kolečka jako např. koloběžky, apod. Na této akci se podílí spořilovský autosalon Mazda,

který poskytuje prostor pro tuto akci. Každý rok vyklidí prostranství před autosalonem a děti zde soutěží. Velikou výhodou je bezpečnost, děti mají k dispozici rovný povrch a navíc vše probíhá v ohraničeném areálu, a tak nehrozí úrazy způsobené silničním provozem.

Kromě uvedených akcí se spořilovský Sokol samozřejmě účastní všesokolského sletu, kde se scházejí sokolové z celé České republiky i ze zahraničí, pravidelně jednou za 6 let. Na XIV. všesokolském sletu v roce 2006 se cvičenci ze Spořilova představili ve skladbách pro rodiče a děti, ženy, muže i pro seniory. Na podzim roku 2011 se v jednotě opět rozběhnou nácvičky, v roce 2012 se v Praze uskuteční již XV. všesokolský slet.

Členové Sokola Spořilov se pravidelně zúčastňují i soutěží pořádaných ČOS – např. soutěž „Všesokolské všestrannosti“, která zahrnuje atletický a gymnastický čtyřboj, šplh a plavání, závod zálesácké zdatnosti „ZZZ“ a mnoha dalších závodů v míčovém trojboji, odbíjené a florbalu.

Náčelnice Ing. Jana Sobotová, Ph.D. spolu s celým cvičitelským sborem stále plánují nové a nové akce, aby děti i rodiče měli rozmanitý program a chuť trávit svůj čas v Sokole i nadále. V současnosti je plánována nová akce pro členy Sokola „Prazdniny končí, Sokol začíná“, kdy se s dětmi a rodiči vydají na 5 dní do Krkonoš, aby zde trávili čas pospolu v přírodě, sportovali a hráli různé hry.

4.4 Diskuze

Německý pedagog Horst W. Opaschowski považuje za základní funkce volného času rekreaci (zotavení, uvolnění), kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací), výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení), kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba), komunikaci (sociální kontakty a partnerství), participaci (podílení se na vývoji společnosti), integraci (stabilizaci života rodiny) a enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé jednání prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností).⁵⁶

A jsou to právě školská zařízení a volnočasové instituce, kde děti tráví volný čas, když nejsou pod dohledem rodičů. A právě zde by se měly plnit základní funkce volného času. V první řadě by tyto instituce měly plnit roli výchovnou a vzdělávací, kde příkladem nám může být Sokol, který vede děti k ukázněnosti, čestnému jednání a k tomu, jak se správně

⁵⁶ HOFBAUER, Břetislav; *Děti, mládež a volný čas*; Praha: Portál; 2004; první vydání; ISBN 80-7178-927-5; s. 15

chovat k přírodě. Tyto volnočasové instituce vedou též ke kulturnímu rozvoji dětí, k jejich tvořivému jednání, které děti vyjadřují různě – sportem, uměním nebo například technickými zálibami. Na této půdě dochází k velmi důležitým jevům, kterých se účastní všichni bez výjimky, protože dochází k sociálním střetům a navazování partnerství mezi jednotlivými účastníky. A k tomu dochází prostřednictvím komunikace jak mezi dětmi samotnými, tak mezi dětmi a pedagogy. Prostřednictvím komunikační funkce dochází i k účasti a podílení se na vývoji společnosti, přičemž společností v tomto případě rozumím kolektiv účastníků dané aktivity.

Prostředí a zázemí, které daná aktivita nabízí, může rovněž sloužit k rekreaci dítěte a k jeho uvolnění a odproštění se od každodenních povinností a problémů, a to také napomáhá k odstranění různých negativních důsledků zapříčiněných pro ně nepříjemnými zkušenostmi. Avšak je třeba říci, že i negativní zkušenosti mají vliv na vývoj dítěte a mnohdy i prospěšný. Nicméně dítě do takovýchto institucí může docházet pod tlakem rodičů a v takové situaci nemusí k rekreaci docházet. Může se v takovémto případě stát, že volnočasová instituce neplní funkci kompenzační, protože dochází k určitému zklamání či frustraci dítěte. Ne vždy však bývá vina na straně určité instituce, situace je mnohem složitější, nicméně to bychom se už museli bavit o konkrétních případech, což ponechávám jiným vědám, a proto se tím v této práci nezabývám.

4.5 Výsledky

Základní škola Jižní IV. je škola, která nabízí dětem zázemí a příjemné prostředí. Děti zde mají dostatek prostoru a škola jim nabízí širokou škálu volnočasových aktivit. Škola byla postupně celá zrekonstruována a celý areál školy tak působí jako harmonický celek s obrovskou zahradou a dvěma vzájemně propojenými budovami. Nemovitosti a vybavení, které děti mohou využívat, jsou až nadstandardem. Škola stále dokupuje nová zařízení a v současné době se pyšní i takovým vybavením, jako je amfiteátr ve školní zahradě či horolezecká stěna. Dětem je nabízena opravdu široká nabídka kroužků, a tak je zcela pokryta nabídka sportovních, uměleckých, vzdělávacích i neobvyklých kroužků, jako je např. šachový kroužek. Navíc je škola otevřena všem novým možnostem, a kdyby byl zájem o nějakou novou volnočasovou aktivitu, určitě by škola vyšla dětem vstříc. Pedagogové i externisté, kteří kroužky vedou, jsou dostatečně kvalifikovaní a především s dětmi pracují rádi a podle toho se i odvíjí jejich kvalita. Škola dobře hospodaří

s finančními prostředky, investuje do neustálého vylepšování a modernizování areálu a snaží se dětem vytvářet příjemné prostředí, což je na první pohled viditelné.

Tělocvičná jednota Sokol Spořilov je sportovně orientované volnočasové zařízení, které se vyznačuje hlubokou tradicí a přátelskými vztahy mezi jednotlivými členy. Budova i veškeré vybavení, které má Sokol k dispozici, je zcela dostačující a žádné zásadní vybavení Sokolu neschází. I když by se spousta věcí dala vylepšit, což je proces v podstatě nekonečný, protože věci se opotřebovávají a je třeba je stále opravovat a renovovat, nikterak to nenarušuje chod Sokola a vše, co ke svému provozu potřebuje, má k dispozici. Spořilovský Sokol není pouze místo, kam děti chodí trávit odpoledne do nějakého oddílu, je to místo, kde se učí, co je v životě opravdu důležité, učí se skromnosti, ukázněnosti, toleranci, čestnému jednání, demokracii a humanismu, učí se, jak se správně chovat k přírodě a jak si vážit kulturního dědictví naší země.

Velikou výhodou jsou přátelské vztahy mezi ZŠ Jižní a TJ Sokolem. Ředitel ZŠ Jižní IV. Mgr. Daniel Kaiser a Ing. Jana Sobotová, Ph.D. jsou bývalí spolužáci a kamarádi, což napomáhá dobrým vztahům. Obě instituce spolu spolupracují na různých akcích a jsou ochotné si kdykoliv vypomoci. Když v roce 2010 byla v Sokole havárie veřejného rozvodu vody a tělocvična se musela zrekonstruovat a děti zde nemohly cvičit, ZŠ Jižní neváhala a poskytla jim školní tělocvičnu. Navíc většina dětí, které navštěvují Sokol, jsou žáky ZŠ Jižní, a tak mezi nimi panují velmi přátelské vztahy.

Na další aspekt, který se mi zdál velmi zajímavý, jsem přišla při analýze obou institucí. Dospěla jsem totiž k závěru, že obě instituce jsou velmi produktivní, ačkoli je velký nepoměr mezi jejich příjmy. To je velice zajímavé, často se totiž od finančních možností odráží i produktivita. To ovšem neplatí v tomto případě.

4.6 Závěry

Podle všech hledisek hodnotím Základní školu Jižní IV. jako instituci, která má výborné předpoklady pro poskytování kvalitních volnočasových aktivit a která plní základní funkce volného času. Neshledala jsem nic, co by bylo třeba vylepšit, či co by dětem mělo scházet. Pokud by žáci měli zájem o nějakou volnočasovou aktivitu, která na ZŠ Jižní není nabízena, mohou díky dobré spolupráci školy s ostatními institucemi a dostatečné nabídce ostatních spořilovských zařízení docházet do kroužků v okolí.

Tělocvičnou jednotu Sokol Spořilov hodnotím také velmi kladně, udělala na mě veliký dojem. I přes ne úplně optimální podmínky si spořilovský Sokol vede velmi dobře, děti i rodiče mají o jeho činnost stále velký zájem a za tím vším vidím usilovnou práci členů výboru, jejich nadšení a osobní vztah k Sokolu. Spořilovský Sokol zcela jistě plní základní volnočasové funkce.

Nabídka volnočasových aktivit i institucí, které je nabízejí, je na Spořilově velmi rozmanitá. Děti mají mnoho možností, jak zde trávit svůj volný čas. Sportovních, uměleckých a dalších volnočasových aktivit je tu mnoho, nejčastější jsou sportovní - děti mohou na Spořilově provozovat tradiční ale i netradiční sporty.

5. Závěr

V závěru lze říci, že všechny stanovené cíle bakalářské práce, byly splněny. Byla provedena analýza Základní školy Jižní IV. a Tělocvičné jednoty Sokol Spořilov a bylo posouzeno, zda mají dobré předpoklady k tomu, aby poskytovaly kvalitní volnočasové aktivity dětem. Rovněž byla zmapována čtvrť Spořilov a bylo zjištěno, že se zde nachází dostatek volnočasových institucí. Splněn byl i dílčí cíl vysvětlení základních pojmů týkajících se problematiky volného času.

6. Seznam použité literatury

Literatura/publikace:

- 1) BOUDON, R., BESNARD, P., CHERKAOUI, M., LÉCUYER, B., *Sociologický slovník*, Univerzita Palackého v Olomouci, 1. vyd., Olomouc: 2004, ISBN 80-244-0735-3
- 2) GEIST, Bohumil, *Sociologický slovník*, Praha: Victoria Publishing, 1992, ISBN 80-85605-28-7
- 3) HÁJEK, B., HOFANUER, B., PÁVKOVÁ, J.; *Pedagogika volného času*; Praha: Univerzita Karlova, pedagogická fakulta; 2010; druhé, přepracované vydání; ISBN 978-80-7290-471-6
- 4) HOFBAUER, Břetislav, *Děti, mládež a volný čas*, Praha: Portál, 2004, 1. vyd., ISBN 80-7178-927-5
- 5) HRUŠKA, Jiří; *Vzpomínky*; z rodinných zdrojů; 2008
- 6) KAISER, Daniel; *Školní almanach*; Praha: ZŠ Jižní IV.; 1998
- 7) PÁVKOVÁ, J. a kolektiv; *Pedagogika volného času*; Praha: Portál; 2002; třetí vydání; ISBN 80-7178-711-6
- 8) SOBOTOVÁ, Jana, PRCHLÍK, Vladimír; *Sokol Spořilov – brožura*; Praha: Tělocvičná jednota Sokol Spořilov – Roztyly; 2005
- 9) ŠVIGOVÁ, Milada; *Volný čas a my*; Praha: Svobodné slovo; 1967; první vydání; ISBN 32-013-67
- 10) WARD, P., ADAMS, S., LEVERMORE, J.; *Jak se připravovat na práci s mládeží*; Praha: Portál; 1997; první vydání; ISBN 80-7178-044-8

Internetové zdroje:

- 11) Neziskové organizace; citováno [10.2.2011]; dostupné na http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/nezisk_organizace.html
- 12) Spořilov; citováno [1.2.2011]; dostupné na <http://www.sporilov.info/>
- 13) Spořilov; citováno [1.2.2011]; dostupné na <http://www.prostor-ad.cz/pruvodce/praha/sporilov/historie.htm>
- 14) TJ Sokol; citováno; dostupné na <http://sporilov.sokol.cz/>
- 15) ZŠ Jižní; citováno [14.2.2011]; dostupné na <http://www.zsjizni.cz/>
- 16) 121. PS BOR; citováno [23.2.2011]; dostupné na <http://www.skupinabor.cz/index.php?clanek=uvod/>
- 17) Základní škola Na Chodovci; citováno [18.2.2011]; dostupné na <http://www.zsnachodovci.cz/>
- 18) Farnost u kostela sv. Anežky české; citováno [18.2.2011]; dostupné na <http://anezka.ic.cz/>
- 19) Základní umělecká škola Dunická; citováno [18.2.2011]; dostupné na <http://www.zusdunicka.cz/>
- 20) Sokol; citováno [3.3.2011]; dostupné na <http://sokol.eu/>

Přílohy

Příloha 1: Obrázky

Obrázek 1: ZŠ Jižní

Zdroj: Mgr. Daniel Kaiser, ředitel školy

Obrázek 2: ZŠ Jižní, pohled na celou školu

Zdroj: Mgr. Daniel Kaiser, ředitel školy

Obrázek 3: Letní tábor pořádaný spořilovským Sokolem na téma "Kovbojové"

Zdroj: Ing. Jana Sobotová, Ph.D., náčelnice Sokola

Obrázek 4: Tradiční sokolské Šibřinky

Zdroj: Ing. Jana Sobotová, Ph.D., náčelnice Sokola

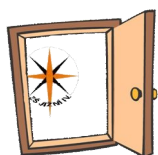
Příloha 2 : Školní vzdělávací program Otevřená škola

Zaměření školy , výchovné a vzdělávací strategie

Klíčové kompetence:

- k učení
- k řešení problémů
- komunikativní
- sociální a personální
- občanské
- pracovní

Klíčové kompetence rozvíjíme:

* otevřenými dveřmi

Škola je otevřená žákům nadaným i handicapovaným, dětem i veřejnosti.

Cílem je nalézt pro každého cestu ke vzdělání, která mu bude co nejvíce vyhovovat, osvojit si strategie učení a připravit se pro celoživotní vzdělávání.

* otevřenýma očima

Člověk nesmí zavírat oči před nespravedlností, bezprávím a problémy společnosti.

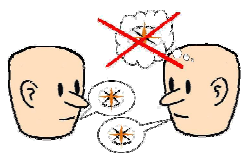
Otevřenýma očima je potřeba sledovat svět, dokázat na základě vlastní zkušenosti a prožitku porovnávat a utříďovat nabyté vědomosti. Cílem je sebevědomý jedinec, který poznává demokratickou společnost a nalézá si v ní své místo. Poznává a rozvíjí vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňuje je spolu s nabytými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

* otevřenou myslí

Podporujeme otevřenou mysl pro nové myšlenky, neotřelé postupy a inovativní přístupy k řešení problémů.

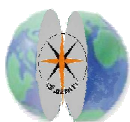
Nebudeme zavírat mysl před zdánlivě nezvladatelnými, nepostřehnutelnými a nepochopitelnými jevy. Cílem je kreativní člověk s aktivním přístupem k životu a řešení problémů. Podněcujeme k tvořivému myšlení a logickému uvažování.

*** otevřenou komunikací**

Povedeme žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci.

Každý má mít možnost projevit se jako svébytná, svobodná a zároveň zodpovědná osobnost, která uplatňuje svá práva a plní si své povinnosti. Škola vytváří podmínky pro rozvoj schopnosti učit se žít a komunikovat s ostatními lidmi. Zapojuje žáky do kulturního dění i vně školy, seznamuje je s formami komunikace, rozvíjí mediální výchovu.

*** otevřením se světu**

Podporujeme spolupráci se státy Evropské unie, ale i ostatními státy světa.

K tomu využíváme cizích jazyků, které se pokusíme dětem přiblížit tak, aby byly schopny se domluvit. Snažíme se rozvíjet i osobní vztahy se zahraničními přáteli v rámci mezinárodních programů.

*** otevřenou náručí**

Každý má možnost najít pocit bezpečí a spolupráce.

S otevřenou náručí jako symbolem pomoci vychováváme děti ke vzájemné úctě a pomoci. Škola vede žáky k toleranci, ohleduplnosti k jiným lidem, kulturám a duchovním hodnotám. Svým jednáním druhé neomezuje. Rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

*** otevřenou dlaní**

Radostí je nejen dostávat, ale i dávat.

Tuto radost by měl poznat každý žák. Symbol otevřené dlaně nabízí vzdělání, podporu a přátelství. Podporujeme projevy pozitivních citů v chování, jednání a prožívání životních situací, rozvíjíme vnímavost, citlivé vztahy k lidem, prostředí a přírodě. Aktivně rozvíjíme a chráníme fyzické, duševní a sociální zdraví ve vší zodpovědnosti k sobě i druhým.

Příloha 3: Školní hra 2009/2010

- rozdělena do 4 kategorií (**sportovní, ekologická, studijní, společenská**)

- školní hru a jednotlivou kategorii řídí odpovědná osoba a jeden pomocník ze strany žáků

- funkce pomocníka je dobrovolná, pomocníka je možné měnit na každou akci.

Bodování (1 bod = karta v barvě kategorie)

Sportovní kategorie:

- Školní a regionální soutěže
- Mimořádné výkony
- Sportovní reprezentace

Studijní kategorie:

- Studijní postupové soutěže
- Studijní olympiády
- Studijní reprezentace

Ekologická kategorie:

PAPÍR

- Za každé 3kg na osobu ve třídě (+za každý 1kg dostane třída 10haléřů do tř.fondu)

VÍČKA

- Za každý 1kg na osobu ve třídě (+za každý 1kg dostane třída 1 Kč do tř. fondu)
- Vztah k životnímu prostředí a stylu

PRÁCE NA ZAHRADĚ

Společenská kategorie:

- Akce školy
- Činy směrem k veřejnosti
- Humanitární a dobročinné akce
- Sponzoring

Je možné získat kartu za výjimečný výkon nebo překonání rekordu v jakékoliv kategorii, případně za účast na mimořádně sběrové akci.

Na konci školního roku bude odměněno 1.,2., a 3. místo, podle celkového počtu nasbíraných karet za třídu a navíc může třída, která v pololetí vyhraje svoji kategorii získat žolíky (každý max. 2 kusy), které opravňují žáka odmítnout zkoušení, či si nechat vymazat 1 špatnou známku.

Změny vyhrazeny.